No. 101. 1861.

Bredasche Courant.

DONDERDAG 19 DECEMBER.

BEKENDMAKING.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS van *Breda*, maken bij deze bekend, dat op Maandag den 30. December 1861, des middags ten twaalf ure, ten Raadhuize aldaar, in het openbaar de uitloting zal plaats hebben van twee aandeelen, ieder groot vijf honderd gulden, van de geldleening groot ƒ 50,000, rentende 5 pCt., aangegaan tot bestrijding der kosten voor de oprigting en exploitatie der Stedelijke Gas-fabriek.

Breda, den 16. December 1861.

J. MASTBOOM, *Burgemeester*.
L. D. G. TEYCHINÉ, *Secretaris*.

Frankrijk.

PARIJS, den 16den December.

De *Moniteur de l'Armée*, het dagblad van het Fransche ministerie van oorlog, berigt dat de vertegenwoordigers der geallieerde mogendheden in China bepaald hebben, dat de Europesche troepen te Shanghai, te Tien-tsin, te Taku, te Tschefoo en op de andere door de opstandelingen bedreigde punten nog een jaar gelegerd zullen blijven.

De Parijsche *Constitutionnel* wederspreekt het gerucht, dat de generaal *Scott* uit Frankrijk naar de Vereenigde Staten teruggekeerd is met last om aan den President *Lincoln* Frankrijks bemiddeling in het geschil met Engeland aan te bieden. Volgens dat ministeriele blad is de heer *Scott*, gedurende zijn kort verblijf te Parijs, met geen van de leden van het Keizerlijk gouvernement in aanraking geweest, en is hij geheel uit eigen beweging, uit vaderlandsliefde, en zonder afspraken met het Fransche kabinet gemaakt te hebben, naar zijn land teruggekeerd om deszelfs gouvernement met zijnen raad en met zijnen zedelijken invloed bij te staan.

— Een berigt uit Napels van den 13den December des avonds behelst: »De toestand van Torre del Greco wordt van uur tot uur gevaarlijker; voortdurend storten er huizen in. Men tracht de gemeenschap te herstellen. Tusschen Napels en Castellamare vaart een stoomboot. Te Napels is eene inschrijving ten voordeele der slagtoffers van den ramp geopend.

Parijs, 17 *December*. De *Moniteur* behelst een besluit waarbij het 103de regement van linie en het eerste regement vreemdelingen ontbonden worden; alsmede een besluit tot afzetting van den heer *Laprade* als hoogleeraar der letterkundige faculteit te Lyon. Blijkens het bij dit laatste besluit gevoegde rapport is de aanleiding tot den maatregel tegen den heer *Laprade* te zoeken in de openbaarmaking van een gedicht, »hetwelk beleedigende toespelingen bevatte op den uit het algemeene stemregt ontsproten souverein en op de natie, die hij zoo roemrijk regeert."

— De *Pays* van gisteren avond meldt dat het gouvernement last gegeven heeft om den aanbouw van drie drijvende batterijen in de havens van Lorient en Brest te staken.

Engeland.

LONDEN, den 15den December.

Zijne Koninklijke Hoogheid Prins *Albert* van Saksen Coburg Gotha, de gemaal van Koningin *Victoria*, is Zaturdag jl. omstreeks middernacht op het slot te Windsor overleden, na eene korte ongesteldheid, welke aanvankelijk geen bedenkelijk voorkomen had. Hij had in Engeland, terwijl hij zich van inmenging in de regeringszaken onthield, door zijne bemoeijingen van menschlievenden en algemeen nuttigen aard, bij het publiek achting en toegenegenheid verworven, niettegenstaande zijne buitenlandsche afkomst.

Prins *Albert August Karel Emanuel* hertog van Saksen en Prins van Saksen Coburg Gotha was den 20. Augustus 1819 geboren en dus thans 42 jaar oud, hij behoorde tot het Duitsche souvereine huis, dat door aanhuwelijking in de laatste 20 jaar zijn invloed zoozeer in Europa heeft vermeerderd, en waarvan de telgen allen evenzeer eene eervolle plaats onder de vorstelijke personen innemen. Den 24. Januarij 1840 als Britsch onderdaan genaturaliseerd, huwde hij den 10. Februarij 1840 Koningin *Victoria*, en werd hij den 25. Junij 1857 prins-gemaal. Den 21. November 1840 werd uit dit huwelijk Prinses *Victoria* geboren, die den 25. Junij 1858 met den kroonprins van Pruissen huwde, en den 9. November 1841 werd de troonerfgenaam, de Prins *Albert Eduard*, Prins van Wales, geboren; later werd het Britsch Koninklijk gezin nog met 4 Prinsessen en 3 Prinsen vermeerderd, zoodat er 9 kinderen zijn.

De dood van Prins *Albert* zal op de reeds zwakke Koningin *Victoria* nieuwen, pijnlijken indruk maken; uit dat oogpunt is het overlijden dubbel betreurenswaard. Ook kan dit nationale onheil welligt den opgewonden geest der Britten een weinig bekoelen.

— In Engeland is de regering, gelijk men weet, sedert eenigen tijd met goeden uitslag begonnen eene reserve voor 's lands vloot te vormen uit zeelieden welke ter koopvaardij varen en zich uit eigen beweging verbinden om in oorlogstijd dienst op een oorlogsschip te doen, waarvoor zij in vredestijd eenige soldij ontvangen en telken jare oefeningen moeten houden.

De regering heeft thans eenen stap verder op dien weg gedaan en in de *London Gazette* van jl. Vrijdag aangekondigd, dat 130 geëxamineerde koopvaardijkapiteins tot officier, en 270 geëxamineerde stuurlieden van koopvaardijschepen tot onderofficier bij de reserve der vloot kunnen worden aangesteld, en dat degenen, welke zulks verkiezen, zich dadelijk, onder overlegging van zekere bewijsstukken, bij de admiraliteit kunnen aanmelden. Scheepskapiteins van 45jarigen of hoogeren ouderdom zullen enkel als honoraire luitenants, ten getale van hoogstens honderd, bij de reserve kunnen worden aangesteld, zonder verpligting om de oefeningen bij te wonen of om werkelijk dienst te doen.

— Volgens berigten uit New-York van 30 November jl. waren te Washington belangrijke depeches ontvangen van den kommandeur *Dupont*, den bevelhebber der scheepsmagt, welke onlangs door het gouvernement der Unie tegen het Zuiden uitgezonden en meester van Port Royal, op de kust van Zuid-Carolina, geworden is. In die depeches werd gemeld, dat de vlag der Unie weder op het grondgebied van den staat Georgia wapperde. Het eiland Tybee, eenige uren ten zuidwesten van Port Royal in den mond der rivier van Savannah gelegen, was door de troepen der Unie, zonder tegenstand te ontmoeten, in bezit genomen. Hierdoor was aan Savannah, de voornaamste stad van Georgia, de communicatie aan de zeezijde geheel afgesneden.

Het ministerie van oorlog te Washington verwachtte van den generaal *Sherman*, den bevelhebber der op Port Royal gelande troepen, zeer spoedig berigt te zullen ontvangen, dat hij bezit had genomen van de verschansingen der Zuidelijken aan den ingang der St. Helenabaai, eenige uren benoorden Port Royal, waardoor de mond der rivieren Coasaw en Combahes in de magt der Unie zouden geraken en alzoo een nieuw uitgangspunt voor krijgsoperatiën tegen het binnenste van Zuid-Carolina gewonnen zou worden.

Van Port Royal was te New York regtstreeks berigt ontvangen, dat den 24sten November eene expeditie naar de St. Helenabaai gezonden en van de fortificatiewerken der Zuidelijken op dat punt meester was geworden zonder tegenstand te ontmoeten; vooraf was door de Zuidelijken het geschut van dat punt weggevoerd. Eene andere expeditie was van Port Royal naar het binnenland vertrokken. De planters in die streek schenen het vaste voornemen te hebben, om bij het naderen van de troepen der Unie hunnen oogst te verbranden. De generaal *Sherman* had bevel uit Washington ontvangen om de dienst van negers te bezigen tot het verzamelen van veldgewassen en tot het aanleggen van fortificatiewerken.

— De boodschap van den President *Lincoln* aan het Congres is thans bekend; daaruit worden de volgende zinsneden medegedeeld:

»De ontrouw der burgers, die den ondergang van haar land in ruil aanbieden tegen vreemde hulp, heeft minder aanmoediging gevonden, dan zij verwacht hadden. Indien de vreemde natiën al niet aangespoord worden door verhevener beginselen dan de herstelling van den handel en den invoer van katoen, dan nog zouden zij haar doel gemakkelijk kunnen bereiken, door den opstand den kop te helpen indrukken, dan door dien aan te moedigen. De vreemde natiën moeten beseffen dat eene sterke natie meer waarborgen geeft voor een duurzamen vrede en uitgebreiden handel, dan wanneer diezelfde natie in vijandige factiën verdeeld is.

Voorts geeft de President te kennen dat hij thans niet in eene beschouwing wil treden van de discussiën met vreemde staten; want, welke hunne wenschen of gezindheid ten aanzien van de integriteit des lands en de stabiliteit der regering ook zijn mogen, deze hangen niet van hen af, maar wel van de eerlijkheid en de vaderlandsliefde van het Amerikaansche volk. De met de vreemde staten gevoerde correspondentie zal aan het Congres overgelegd, en daardoor aangetoond worden, dat de

regering bewijzen heeft gegeven van voorzigtigheid en vrijzinnigheid jegens de vreemde natiën, door de oorzaken van verbittering te vermijden, terwijl zij tevens met standvastigheid de regten en de eer des lands handhaafde. Maar daar het nu schijnt dat de binnenlandsche moeijelijkheden noodzakelijk gepaard moeten gaan met gevaren van buiten, zoo wordt het Congres uitgenoodigd tot het nemen van krachtdadige maatregelen ter verdediging van 's lands kusten, meeren en rivieren, terwijl het voor de nationale veiligheid van belang zal zijn, dat verdedigingswerken opgerigt en de havens op zekere punten verbeterd worden.

Van het gebeurde met den *Trent* wordt in de boodschap van den President geen gewag gemaakt, maar daarentegen een crediet gevraagd ter voldoening aan de regtmatige eischen der eigenaars van een Britschen koopvaarder, die door een misverstand aangehouden en in zijne reis vertraagd was.

— Volgens berigten uit New-York van den 4den zou het Congres een besluit genomen hebben om aan den kommandant *Wilkes* den dank der natie te betuigen. De New-Yorksche dagbladen spreken bijna niet over de zaak van den *Trent*, noch over de betrekkingen met Engeland.

De boodschap van den President *Lincoln* wordt door de Engelsche dagbladen weinig bevredigend geacht en als een voorbode van oorlog beschouwd.

De *Times* acht de jongste berigten uit de Vereenigde Staten ongunstig. Het Congres der Unie, zegt dat blad, heeft zich door de dankbetuiging aan den kapitein *Wilkes* met de aanvallende staatkunde vereenigd; en de beslissing der vraag van vrede of oorlog staat aan het Congres, terwijl de President *Lincoln* zich eene achterdeur open houdt en zijne staatkunde naar Engelands eischen en naar de houding der andere mogendheden wil inrigten.

De *Morning Post* berispt de boodschap van den President *Lincoln* met heftigheid. Naar haar oordeel is het ontegenzeggelijk een oorlogzuchtig staatstuk, een onmiskenbare voorbode eener vredebreuk, kortom is oorlog de beduidenis der boodschap.

De *Morning Herald* zegt thans alle hoop op behoud des vredes te hebben verloren. Het eerste besluit van het Congres, namelijk de dankbetuiging aan den kapitein *Wilkes*, is naar het oordeel van dat blad, eene beleediging voor Engeland, welke het voor de Vereenigde Staten onmogelijk maakt terug te treden en die met eene oorlogsverklaring gelijk staat.

Londen, 17 *December*. De Koningin is welvarend. De Koning der Belgen en de Koningin van Hannover worden hier verwacht.

— Over de boodschap van den President *Lincoln* spreken de dagbladen in denzelfden geest als gisteren. De *Morning Post* zegt, dat, indien de door Engeland naar Washington gezonden vordering zelve reeds een ultimatum is, er geene mogelijkheid voor onderhandelingen of voor bemiddeling overblijft, en dat men tegen kersmis of de heeren *Slidell* en *Mason*, of den heer *Lyons* in Engeland zal zien aankomen.

België.

BRUSSEL, den 17den December.

In de zitting der Kamer van vertegenwoordigers zijn eindelijk in 't laatst der vorige week, de laatste paragrafen van het antwoord-adres met 56 tegen 42 stemmen aangenomen. Daarin wordt, in overeenstemming met het ministerie, eene staatkunde van bepaald liberale strekking omhelsd. Zij luiden aldus: »Eene voorwaarts strevende staatkunde, maar die van gewaagde stappen afkeerig is, de eenige waarlijk conservative staatkunde, heeft onlangs België behoed voor de beroeringen waardoor Europa geschokt werd. Deze staatkunde is thans nog onze roem en ons schild, en de eer daarvan komt voor een groot deel aan Uwe Majesteit toe. Door diezelfde staatkunde wordt het gouvernement geleid, wanneer het ons wijst op zijn edel doel, te weten: bevestiging en volmaking van het nationale werk, hetwelk door volk en vorst gezamenlijk is ondernomen. Dat is ook ons doel. Het gouvernement van Uwe Majesteit mag staat maken op de vuurige en welwillende medewerking, welke van ons vertrouwen gevraagd is."

Vervolgens is het geheele antwoord-adres aangenomen, insgelijks met 56 tegen 42 stemmen.

Bij deze twee stemmingen waren elf leden van de linker zijde wegens onderscheiden redenen afwezig.

Nederlanden.

BREDA, den 18den December.

De Eerste Kamer der Staten-Generaal heeft ll. Zaturdag, na discussie, met algemeene stemmen aangenomen het wetsontwerp tot opheffing van het collatieregt, voor zoover het aan den Staat behoort; zij besloot Maandag weder bijeen te komen, om te beraadslagen over de wetsontwerpen: 1°. tot verlenging van het tijdstip der invoering van de nieuwe regterlijke inrigting, en 2°. tot vaststelling van de begrooting van den arbeid der gevangenen gedurende 1862.

— Maandag heeft de Vergadering achtereenvolgens, met algemeene (29) stemmen aangenomen de wets-ontwerpen: tot nadere regeling van het tijdstip waarop de wet van 31 Mei 1861 (*Staatsblad* n°. 49) houdende eene nieuwe regterlijke inrigting zal in werking treden; en tot vaststelling der begrooting wegens den arbeid der gevangenen voor 1862.

— In de zitting der Tweede Kamer van ll. Zaturdag zijn de beraadslagingen over hoofdstuk V, en wel de Afdeeling *Onderwijs*, voortgezet. Daarop zijn verscheidene amendementen aangenomen, en wel o. a. een van den heer *Olivier* op Art. 109 (Bijdragen aan de gemeenten tot tegemoetkoming in hare uitgaven voor lager onderwijs à *f* 150,000) strekkende om dien post met *f* 50,000 te verminderen, 't welk met 37 tegen 32 stemmen aangenomen werd; een amendement van den heer *Betz*, om de beurzen voor studerenden à *f* 7000, met *f* 4000 te verminderen; aangenomen met 44 tegen 9 stemmen; en een ander van hetzelfde lid, tot vermindering der reis- en verblijfkosten van de provinciale inspecteurs met *f* 2000; aangenomen met 48 tegen 21 stemmen; nog een ander van hetzelfde lid, om de uitgaven voor speciale inrigtingen van onderwijs à *f* 303,475 te verminderen met *f* 125,000, dat met 58 tegen 11 stemmen werd aangenomen.

— In de zitting van Maandag heeft de Tweede Kamer eindelijk de beraadslagingen over Hoofdstuk V ten einde gebragt. Ook in deze zitting is het voorgestelde cijfer van een aantal posten, door daarop voorgestelde amendementen, verminderd, o. a., is op voorstel van den Heer *Hoynick van Papendrecht* vervallen de nieuwe post van conservator voor de verzameling van geologische voorwerpen à *f* 1600: met 49 tegen 19 stemmen; op voorstel van den Heer Betz is de post voor de teekenderijen voor de verzameling van het paviljoen te Haarlem met *f* 1000 verminderd; met 37 tegen 32 stemmen; op voorstel van den Heer *van Hoëvell*, is de verhoogde subsidie à *f* 6000 voor de Akademie van Wetenschappen vervallen; met 48 tegen 22 stemmen; op voorstel van den Heer *van Eck* de *f* 2000 voor het insectenboek, met 60 tegen 9 stemmen; op voorstel van den Heer *Storm van 's Gravesande*, de verhoogde subsidie van *f* 14000 voor de Akademie van Beeldende kunsten, met 51 tegen 19 stemmen; eindelijk werd, met 68 tegen 2 stemmen, verworpen het voorgesteld traktement van den adviseur voor den landbouw.

Eindelijk werd het geheele hoofdstuk V, in stemming gebragt en met 37 tegen 33 stemmen verworpen.

Tegen hebben gestemd de Heeren: de Bieberstein, Poortman, Olivier, Zylker, Hoynck van Papendrecht, Schimmelpenninck, Oomen, Duymaer van Twist, Storm van 's Gravesande, Cornelis, Anemaet, Betz, van Heukelom, Jespers, ter Bruggen Hugenholtz, van Foreest, Idzerda, Beens, Mijer, Wintgens, de Poorter, Blussé van Oud-Alblas, Kerstens, van Asch van Wijck, Meeussen, Dullert, Westerhoff, Hoffman, de Brauw, van Zuylen van Nyevelt, van Wintershoven, van der Linden, Heemskerk Bz., van Bosse, van Hoëvell, Thorbecke en Kingma.

Vóór hebben gestemd de heeren: Reinders, van der Veen, Hoekwater, Delprat, Begram; Taets van Amerongen, Wybenga, Gevers Deynoot, Lycklama à Nyeholt, Meylink, Cool, Mensonides, Kien, Heemskerk Azn., van Lynden, van Eck, van Voorthuysen, Mackay, van Goltstein, de Raadt, Tutein Nolthenius, Bots, de Lom de Berg, Dommer van Poldersveldt, van Heiden Reinestein, van Diggelen, Sluiter van Domburg, van Nispen van Sevenaer, Luyben, Elout van Soeterwoude, Dirks, van Franck en de Voorzitter.

Afwezend waren, wegens ongesteldheid, de Heeren *Wichers* en *van Lith de Jeude*.

— In de avondzitting der Tweede Kamer van ll. Maandag is het VIde Hoofdstuk der Staatsbegrooting voor 1862 (*Hervormde Eeredienst*) in behandeling gekomen en aangenomen met 56 tegen 8 stemmen.

Tegen hebben gestemd de heeren Reinders, van Foreest, Wintgens, van Eck, Blussé van Oud-Alblas, van Asch van Wijck, de Brauw en Schimmelpenninck.

Hoofdstuk VII (Departement voor de Zaken der Roomsch-katholijke Eeredienst) werd zonder beraadslaging met 56 tegen 8 stemmen aangenomen. Zijnde dezelfde zooeven genoemde leden.

Daarna werd, volgens een vroeger genomen besluit, de beraadslaging aangevangen over het voorstel tot het houden van eene enquête omtrent de zeemagt, die Nederland behoeft.

Onderscheidene leden bestreden dat plan, op grond dat zulks, huns inziens, buiten de bevoegdheid der Kamer ligt en het ook geen nut kan hebben. De Minister van Marine heeft echter, namens de geheele Regering, verklaard dat zij er volstrekt geen bezwaar tegen had; integendeel zal men gaarne zien dat besloten wordt tot het instellen eener enquête. De Minister wenscht juist dat over zijn stelsel zooveel doenlijk licht worde verspreid, opdat er stabiliteit ten aanzien onzer marine ontsta.

Het voorstel werd met 34 tegen 32 stemmen aangenomen.

— In de zitting van gisteren is over Hoofdstuk VIII (*Marine*) beraadslaagd. Na de vastgestelde enquête beschouwden vele leden deze begrooting slechts als eene creditwet. De Minister gaf ook te kennen dat alles wat de Marine betrof vooreerst op den bestaanden voet zou blijven. Een amendement van den Heer *Blussé* om de aangevraagde verhooging van *f* 4000 voor de ingenieurs van den scheepsbouw te doen vervallen, werd met 57 tegen 13 stemmen aangenomen. Voor het overige is het Hoofdstuk met 50 tegen 18 stemmen aangenomen.

Nog werd met algemeene stemmen (68) aangenomen, Hoofdstuk IX A (*Nationale schuld*).

Eindelijk werden de beraadslagingen geopend over Hoofdstuk IX B (*Departement van Financiën*), waarbij verschillende onderwerpen, zoo over het belastingstelsel in het algemeen, als over vele bijzondere punten ter sprake kwamen. — Gisteren avond zouden de beraadslagingen worden voortgezet.

In deze zitting is op voorstel des Voorzitters beslist:

1°. dat een uittreksel van het genomen besluit omtrent de te houden enquête nopens de zeemagt in de *Nederlandsche Staats-Courant* zal worden geplaatst;

2°. dat de voor dat onderwerp te benoemen commissie uit zeven leden zal bestaan;

3°. dat de tegenwoordigheid van minstens vier leden voor het afnemen van verhooren vereischt wordt;

4°. dat de enquête op 1 Augustus 1862 afgeloopen zal moeten zijn;

5°. dat naden de dag der benoeming van de commissie van onderzoek zal vastgesteld worden.

— Blijkens het maandelijksch overzigt in de *Staats-Courant* hebben de middelen gedurende de eerste elf maanden van dit jaar opgebragt *f* 55,501,636.96 tegen *f* 54,638,872.19 in 1860; terwijl de raming was *f* 52,796,529.50.

— Bij Zijner Majesteits besluit van den 14den December 1861, n°. 79, is de referendaris bij het departement van justitie *P. H. Brocx* benoemd tot raad-adviseur bij voormeld Departement; en is voorts benoemd tot referendaris, inspecteur der gevangenissen bij hetzelfde Departement *J. A. H. Netscher*, thans hoofd-commies, tevens adjunct-inspecteur der gevangenissen.

— De opper-ceremoniemeester heeft bekend gemaakt dat het hof voor zestien dagen den rouw zal aannemen, wegens het overlijden van Prins *Albert*, Gemaal van Koningin *Victoria*.

— Gisteren heeft aan het Ministerie van Binnenlandsche Zaken, door de commissie voor de Staatsspoorwegen, de aanbesteding plaats gehad van het maken der aardebaan, het bouwen der kunstwerken, het leveren van den ballast en het leggen van de sporen voor den spoorweg van Breda tot Tilburg. Daarvoor waren twaalf inschrijvings-biljetten ingekomen. De minste inschrijver was de heer *J. van der Grient* te 's Hertogenbosch, voor de som van *f* 237,765.

— Naar men verneemt, zullen met Mei aanstaande de volgende garnizoensverwisselingen plaats hebben, als: het 2. en 3. bat. van het 1. reg. infant. te Zwolle, Arnhem en Nijmegen in garnizoen zullen verwisselen; evenzoo het 1. en 3. bat. van het 2. reg., nu te Neuzen en Vlissingen. De tiraljeurkomp. van het 3. bat. 4. reg. zal van Woerden naar Brielle verplaatst worden; het 2. en 3. bat. 5. reg. te 's Bosch en Geertruidenberg, het 1. en 2 bat. 7 reg. te Amsterdam en Helder onderling verwisselen. De 4. komp. van het reg. veld-artil. nu te 's Hage zal in bezetting komen te Leiden, en vervangen worden door de 3. komp. van het reg. rijdende artil. uit Arnhem, waarbij tevens twee treinbespanningen uit Utrecht zullen gevoegd worden. Van het 1. reg. vesting artil. zullen verplaatst worden de 1. en 2. komp. van Delft naar Brielle en Helder, de 5. en 6. van Helder naar Delft, de 7. van Gorinchem naar Helder, de 12. van Brielle naar Gorinchem; van het 2. reg. zullen de 7. en 8. komp. te Breda en Willemstad onderling verwisselen; van het 3. reg. evenzoo de 1. en 6. komp. te Delfzijl en Groningen, en de 7. en 8. komp. te Maastricht en Venlo.

— Bij de fabriekage, welke nu reeds in het huis van burgerlijke en militaire verzekering te 's Bosch bestaat, zal nog gevoegd worden eene fabriek van boschband en lint, omdat de weefstoelen tot het vervaardigen van die lintsoorten klein genoeg zijn om door de gevangenen in de cellen te kunnen worden gebezigd. Men wacht een directeur over den arbeid uit Hoorn, ten einde de weefstoelen aan te schaffen en de fabriekage in te voeren.

— Uit 's Hertogenbosch wordt van den 16den December geschreven: »De kadet *B.*, die een zijner kameraden op de Militaire Akademie te Breda met een dolkmes eene verwonding heeft toegebragt, is door den krijgsraad veroordeeld tot eenzame opsluiting gedurende den tijd van één jaar. Naar men verneemt zal hij van dit vonnis in hooger beroep komen."

— Het 3 jarig onderhoud der rijkswegen in Zeeland is aangenomen voor *f* 92,700, dat van het kanaal van Neuzen naar de Belgische grenzen voor *f* 19,374 door *Stubbé* te Sas v. G.; door denzelfden voor *f* 5,384 't verbeteren van den jaagweg langs Sluiskil; het herstel der sluisdeuren te Neuzen en Sas voor *f* 13,063 door *Rinders* te Breskens; en 't beleggen met keijen van een stuk weg op Zuid-Beveland, door *Donkers* voor *f* 4,600.

— Uit Leiden wordt van den 14den December geschreven, »Onze stad werd gisteren avond door eenen zwaren ramp getroffen. De zoo uitgestrekte fabriek van de heeren *P. L. C. Driessen* en *J. J. van Wenson*, firma *de Heyden en Co.*, aan de Heerengracht, die in den jongsten tijd zoo zeer in bloei was toegenomen en aan meer dan 700 werklieden brood verschafte, is in weinige uren in de asch gelegd. Even na half acht ure verspreidde zich de mare door de stad dat aldaar brand was uitgebarsten, en hoewel de brandweer terstond op de plaats tegenwoordig was, moest men spoedig alle hoop op redding van het gebouw opgeven, en zich bepalen tot pogingen om de uitbreiding van het vuur tegen te gaan. Het kolossale gebouw der fabriek was in zeer korten tijd in eene vuurzee herschapen en er waren oogenblikken dat men voor het ergste moest vreezen, vooral daar de wind vrij hevig zijnen invloed deed gelden. Het was reeds laat, eer men er in mogt slagen den voortgang van het vuur, dat ook reeds het aan de fabriek grenzende woonhuis en nog een paar andere perceelen had vernield, te bedwingen, terwijl het voorts binnen de muren der fabriek nog den geheelen nacht bleef voortwoeden. De ruïne van het gebouw maakte op den bezoeker een treurigen indruk, en nog elk oogenblik was de hulp der brandspuiten noodig om het nog smeulende vuur meester te worden.

»Naar wij vernemen is de brand ontstaan door het barsten van een ketel of pot, met terpentijn of andere stoffen gevuld, waarbij een der werklieden aanmerkelijke brandwonden kreeg.

»De inspanning en de volharding, die bij deze gelegenheid van de brandweer, de schutterij en de bezetting werden gevorderd, waren in de daad groot. Met loffelijken ijver hebben allen in hunnen kring gewedijverd in het volbrengen van hunnen pligt en, met de civiele en militaire autoriteiten, aanspraak op de dankbaarheid der ingezetenen."

»Dat het vooruitzigt voor de werklieden der fabriek met den naderenden winter hoogst treurig is, zal iedereen beseffen, en wij wenschen van harte dat de pogingen, die men wil aanwenden om hun lot te lenigen, met eenen goeden uitslag mogen bekroond worden."

Omtrent den brand te Leiden wordt nader gemeld, dat het getal werklieden die zonder werk geraken, omstreeks 700 bedraagt, aan wie wekelijks *f* 3000 loon werd uitbetaald. Er is op last van burgemeester en Wethouders eene collecte in Leiden gehouden, die ruim *f* 5000 opbragt. De brand is ontstaan door het springen van een ketel. De gebouwen en goederen waren meerendeels verzekerd door de Bat. brandw. maatschappij te 's Hage, eene Antw. maatschappij en de Adelaar.

— Per Overland-Mail heeft men berigten uit Batavia tot 31 October.

Aan het algemeen overzigt van het *Bataviaasch Handelsblad* wordt het volgende ontleend:

»De langdurige spanning is opgehouden. De nieuwe gouverneur-generaal mr. *L. A. J. W.* baron *Sloet van de Beele*, heeft, na in den namiddag van den 17. dezer met zijn gezin in welstand ter reede alhier te zijn aangekomen, den daarop volgenden morgen zijne plegtige intrede gedaan en weder een dag later het bestuur overgenomen uit handen van den Vice-President van den Raad van Nederlandsch Indië."

»Het *Handelsblad* besluit zijn overzigt met de mededeeling, dat er geen bijzonder nieuws is van Bandjermassing en men met gespannen verwachting naar den afloop der expeditie naar Antassarie onder *van Vloten* uitziet; dat de stoomboot-onderneming van den heer *W. Cores de Vries* tot eene belangrijke vermindering der vrachtprijzen heeft besloten, zoodat men o. a. nu van Batavia naar Samarang voor *f* 60 in plaats van voor *f* 100 kan reizen; dat de handel alhier gebukt gaat onder den last van een overvoerde markt en groote geldschaarschte, en dat hernieuwde zware regens den overgang verkondigen van de »natte drooge" mousson in den echten regentijd."

In de Zuid- en Ooster-afdeeling van Borneo, heeft in algemeenen zin de stand van zaken weinig verandering ondergaan. De opstandelingen bleven voortgaan met het verontrusten der afgelegene kampongs; zooveel mogelijk werd daarom de welgezinde bevolking aangespoord om zich aan de rivieren en groote wegen met der woon neder te zetten, ten einde aan den invloed des vijands onttrokken en voor zijne gedurige invallen gevrijwaard te worden.

Ter hoofdplaats Bandjermassing werd de rust niet gestoord; handel en scheepvaart waren vrij levendig.

Op den 1. September arriveerde aldaar het hoofd van Mendawé, pangeran sjarif *Hassim*, met 27 volgelingen, welke in der tijd had aangeboden om met een veertigtal Linganezen in het vervolgen des vijands behulpzaam te zijn, hetwelk is aangenomen.

Omtrent Siong Pattai en Karau valt te vermelden, dat de kapitein *T. C. H. van Vloten* den 19 September met 90 man, een houwitser en mortier, zoomede met zijne koelies en een gedeelte der vivres te Ampah is gearriveerd zonder vijanden te hebben ontmoet. Hij is onmiddellijk begonnen met het bouwen van een versterkt vivres-magazijn tot bewaring van de mondbehoeften; berekend voor 37 dagen, die door de stoomsleper *Kapitein van Os* tot aan de Kwala Pakoe (in de Karau-rivier) waren aangebragt en waarbij zich de 1ste luitenant *A. T. Beekman* met een escorte van 50 man bevond, gerugsteund door de gewapende sloepen van de *Celebes*. Het transporteren dezer vivres naar Ampah ging uiterst moeijelijk, daar de vijand de geheele Trojan-rivier had versperd.

Met het opruimen dier versperringen, onder het vijandelijk vuur, ging veel tijd verloren, zoodat het transport, in plaats van één, vier dagen noodig had om het traject tot Ampah af te leggen. De terugtogt was nog moeijelijker, omdat de vijand alle versperringen weder in orde gebragt en nog versterkt had; sommige waren 800 ellen lang. Toen de luitenant *Beekman* dan ook aan de van Os terugkwam, besloot hij de met het restant vivres naar Mengkatib terug te gaan, om ze van daar langs den landweg over Tellang op te zenden, waardoor een oponthoud ontstond, hetgeen den kapitein *van Vloten* noopte om, in stede van met zijne hoofdmagt den 27. September van Ampah op te rukken, dit niet vóór den 3. of 4. October te doen.

Eene aanzienlijke bende muitelingen moet zich bevinden te Ramonia, Soenting en Danau Melawin, gelegen tusschen Ampah en den Barito, nabij den oorsprong der Boentoek-rivier, en daar versterkingen hebben opgeworpen.

De kapitein *de Roy van Zuidewijn* kwam, na den 23. September van Tamiang Lajang met de rest der kolonne opgerukt te zijn, den 25. te Ampah aan. Het volk van den Radja van Pegatan arriveerde den 26sten September te Bandjermassing en vertrok, 372 man sterk, met dien Vorst en het nieuw benoemde hoofd van Batoe Litjin, pangeran *Mohamad Taha* den volgenden dag per gouvernements-stoomer *Boni* en Z. Ms. stoomschip *Suriname* den Barito op.

Den 21. September keerde *de Boni* van den togt op de Kapoeas ter hoofdplaats terug.

De Kahajan bleef rustig en de bevolking scheen aan de zendelingen van *Antasari* geen gehoor te geven.

Uit de Zuiderdistricten luiden de berigten mede gunstig.

— Aan de Oostpost wordt van Bandjermassing dd. 28 September het volgende gemeld:

»Door de kolonne, onder bevel van den kapitein *van Vloten*, sterk 240 bajonetten, 1 houwitser en 2 mortieren, zijn de vijandelijke bentings te Boemanie aan de Karau-rivier verwoest. Deze bentings waren zeer sterk en bezet door p. m. 150 man, terwijl na een allerhevigst gevecht ons

leger 21 gekwetsten door kogels en 17 gewonden door randjoes telt. Van den vijand zijn 17 lijken gevonden en 3 vlaggen en vele wapens veroverd.

»Bij de vele offers welke de Bandjermassingsche zaak reeds geëischt heeft, komt nu weder het verlies van den 1sten luit. der artillerie *van der Hoek*, die bij de bestorming gesneuveld is, terwijl de 1ste luit. van het 7de bat. inf. *van Dompseler* aan het been gewond is. De luitenants der infanterie *Schade van Westrum* en *Engelhardt* waren de eersten in de vijandelijke bentings.

»Demang *Lehman*, met vele hoofden en 150 volgelingen, is 2 October te Martapoera in onderwerping gekomen; heeft den eed van trouw aan het Gouvernement afgelegd en kwam den 6 October te Banjermassing om zijne onderwerping aan den resident aan te bieden, belovende te zullen trachten om meerdere hoofden in onderwerping te zullen brengen en hoop gevende, dat ook zijn invloed om *Hijdaijat* te doen onderwerpen niet zonder gevolg zoude blijven. Wanneer dit gebeurt, dan zal de oorlog in het Bandjermassingsche Rijk zich voortaan slechts bepalen tot het vervolgen van enkele zwervende benden, zonder dat er verband in den tegenstand des vijands te vreezen is; ofschoon het schijnt dat Antassari in den Doesson met de Dajakkers den strijd nog zou willen volhouden, moeten deze verklaard hebben niet langer dan dit jaar te willen vechten. Het schijnt dat de vijand gebrek aan vivres krijgt, ook daaraan moet zeker grootendeels *Lehman's* onderwerping worden toegeschreven, terwijl aan den anderen kant de tusschenkomst der Boeginezen van Pegattan vrees inboezemt.”

SPOORWEG ANTWERPEN-ROTTERDAM.

Vertrek van Antwerpen naar Rotterdam en Breda: 7 u. 50 m. 's morgens; 12 u. 20 m. 's middags; 5 u. 35 m. 's namiddags (Breda en Moerdijk).

» Rotterdam naar Antwerpen en Breda: 10 u. 15 m. 's morgens; 3 u. 0 m. 's namiddags.

» Breda naar Antwerpen en Rotterdam: 6 u. 45 m. 's morgens; 12 u. 35 m. 's middags; 5 u. 25 m. 's namiddag (Antwerpen en Moerdijk).

G R A A N M A R K T.

AMSTERDAM den 16den December.

TARWE in een doen: 130 ℔ bonte Poolsche ƒ 396.

ROGGE onveranderd: 120 ℔ Jar. Arch. ƒ 248; 118, 119 ℔ Petersb. ƒ 244, ƒ 247; 122 ℔ Jar. Pruiss. ƒ 248; 115 ℔ Jar. Galatz ƒ 220; op levering in Maart ƒ 233; Mei ƒ 232, ƒ 233; Julij ƒ 232.

GERST: 113 ℔ N. Deens. ƒ 217; 114 ℔ Jar. Zweeds. ƒ 212.

HAVER en BOEKWEIT zonder handel.

KOOLZAAD: Koningsb. Rubs $69\frac{1}{2}$ p. vl.; op 9 w. Olie te leveren dadelijk 77 p. vl.; in April 78 p. vl.; in Oct. 71 p. vl.

RAAPOLIE: op 6/w. ƒ $42\frac{1}{4}$; vlieg. ƒ 41; 1 Mei ƒ $41\frac{1}{4}$, ƒ $41\frac{1}{2}$; 1 Sept., Oct., Nov. en Dec. ƒ $39\frac{1}{2}$.

LIJNOLIE: op 6/w. ƒ $36\frac{3}{4}$; vlieg. 35; 1 Maart, April en Mei ƒ 34.

HENNEPOLIE op 6/w. ƒ $40\frac{3}{4}$; vlieg. $39\frac{1}{2}$.

RAAPKOEKEN per 1000 stuks ƒ 88 à ƒ 94.

LIJNKOEKEN per 104 stuks ƒ 13 à ƒ 15.

MARKTPRIJZEN DER STAD BREDA.

Van den 17. December 1861.

Het Nederl. Mudde Tarwe Nieuwe	van	ƒ 11,00	tot	ƒ 12,80.
Het dito dito Oude witte Tarwe	»	» 9,40	»	» 11,80.
Het dito dito Rogge Nieuwe	»	» 8,40	»	» 9,30.
Het dito dito Rogge Oude	»	» 7,00	»	» 8,00.
Het dito dito Boekweit Oude	»	» 0,00	»	» 0,00.
Het dito dito Boekweit Nieuwe	»	» 7,50	»	» 7,70.
Een dito pond Boter	»	» 0,86	»	» 0,88.
Zand-Aardappelen (Vat of Mudde)	»	» 4,20	»	» 4,50.
Het 1000 Eiken Telhout	»	» 3,50	»	» 3,75.
Het 1000 Doof Hout				» 2,75.
De kar Spaanders				» 4,10.
De » Struiken				» 4,50.
De 100 Mutsaards	van	ƒ 4,50	tot	» 5,50.

246e STAATS-LOTERIJ.

VIJFDE KLASSE.

5e Trekking. Nos. 2337, 4471, 10049 en 18171 ieder ƒ 1000.

6e — No. 17924 ƒ 25,000; No. 10337 ƒ 1500; Nos. 14790 en 8514, ieder ƒ 1000.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (17 *December*) was de fondsnotering: Ned. $2\frac{1}{2}$ pCt. $62\frac{3}{8}$; 3 pCt. $74\frac{3}{8}$; 4 pCt. $97\frac{7}{8}$; O. I. Leening 4 pCt. $96\frac{3}{4}$; Amort.-Syndic. $3\frac{1}{2}$ pCt. 91; Handelmaatsch. $133\frac{7}{8}$; Spanje 2 pCt. 41; 3 pCt. Binnenl. $46\frac{11}{16}$; Portugezen 3 pCt. te Londen $44\frac{1}{2}$; dito 1856—59 $43\frac{1}{2}$; Rusland 5 pCt. $100\frac{1}{2}$; 5de Serie 5 pCt. $79\frac{1}{2}$; 4 pCt. bij Hope $71\frac{1}{8}$; Leening 1860 $4\frac{1}{2}$ pCt. 88; Spoorweg aandeelen $187\frac{1}{2}$; Oostenrijk Metall. 5 pCt. $43\frac{1}{2}$; $2\frac{1}{2}$ pCt. $22\frac{7}{8}$; Zilveren 5 pCt. $67\frac{3}{8}$; Nationalen 5 pCt. $58\frac{1}{8}$; Venezuela $19\frac{9}{16}$; Grenada $14\frac{7}{16}$; Mexiko $24\frac{3}{4}$; Ecuador $14\frac{3}{4}$; Illinois $78\frac{1}{4}$.

Advertentiën.

*** Heden middag, omtrent twaalf uren, overleed in den ouderdom van bijna 42 jaren, na tijdig voorzien te zijn geweest van de H. H. Sacramenten der Stervende, de WelEdele Zeer Geleerde Heer JACOBUS JOHANNES MICHAËL VAN HAL, in leven Medicinæ Doctor te *Ginneken*.

OOSTERHOUT, 15 December 1861.

Eenige Kennisgeving.

*** J. I. H. HOEBEN, Notaris, gevestigd te *Breda*, zal, ten Sterfhuize van Mejufvrouw C. LOONEN, op de Ginnekenstraat te *Breda*, op *Maandag den 23. December* 1861, 's morgens om 10 ure, *PUBLIEK VERKOOPEN:*

Eenen zeer netten, goed onderhouden Inboedel,

bestaande voornamentlijk in: mahoniehouten Secretaire, dito Buffet, verschillende Tafels, Stoelen, Spiegels, Schilderijen, Porcelein en Aardewerk, Bedden met toebehooren, katoenen en wollen Dekens, Linnen, Pellen, Koper, Tin, eene Cuisinière, Tapijt- en Vloerkleeden, eenig gemaakt ZILVERWERK, als: Vorken, Lepels, Soeplepel, Suikerstrooijers, Tang en Lepeltjes, eene Koffijkan met Zilver beslag en meer andere voorwerpen.

De Goederen zijn Zaturdag te voren op de gewone uren te bezigtigen.

Informatiën te bekomen bij genoemden Notaris en bij den Vendumeester W. A. DE HAAN Fz.

PUBLIEKE VERKOOPING VAN EENE HOFSTEDE te *Zevenbergen*.

A. VAN DE WERK, Notaris te *Zevenbergen*, zal, op *Woensdag den* 8. *Januarij* 1862 publiek *VEILEN*, en op *Woensdag den* 22. derzelfde maand finaal *VERKOOPEN*, in den *Moerdijk*, $\frac{1}{4}$ uur van het Station *Moerdijk*:

Eene BOUWHOEVE met ruim 35 Bunders uitmuntende LANDEN, gelegen in den *Bredaschen-Polder*, aan den Straatweg van *Moerdijk* naar *Breda*, op $\frac{1}{2}$ uur afstand van het gezegde Station.

Beide dagen 's morgens om $10\frac{1}{2}$ uur te beginnen.

K. WILLER'S KRUIDENOLIE.

Tien druppels daarvan, iederen morgen op het hoofd gewreven, bij eene wassching met laauw water en reiniging met een goeden schuijer, tweemaal 's weeks, bevorderen den groei van het Haar ongemeen en maken het krachtig, vol, glanzend en golvend. ƒ 1.50 is de prijs van het fleschje.

HET VIOLET-POWDER

is een welriekend Poeder, dat de daarmede ingewrevene huid ongemeen verfrischt, blank maakt en de liefelijkste geuren om zich heen verspreidt. Het is ook voor de luijermand zeer aan te prijzen. Het pakje kost 40 Cents.

ENGELSCHE POEDERDOOZEN met Donzen Kwasten.

Brabender's Tandtinctuur

is frisch en aangenaam van smaak. Ze sterkt het Tandvleesch, maakt dat de Tanden stevig vast zitten, zuivert den adem en verhindert dat aangestoken Tanden tot verder bederf overgaan. Prijs 90 Cts. het Fleschje.

STOLL'S DRUPPELEN

bevrijden oogenblikkelijk van de hevigste kiespijn; men behoeft slechts een daarmede bevochtigd puntig watje in het oor te stoppen, aan de zijde waar de kiespijn is. Het fleschje kost ƒ 1.—.

THE LADIES TOOTHPOWDER

hergeeft aan de Tanden het émail der jeugd, sterkt het Tandvleesch, bevestigt de Tanden, vrijwaart ze voor bederf, belet het afsterven der reeds aangestoken Tanden en houdt den adem rein en frisch.

Amsterdam, Verkoophuis.
Breda, Henri Sprengers.
» M. Janssen, voorheen Wed^e. J. Soomers.
Bergen-op-Zoom, D. Pouwels.
» P. F. Appelboom, Apoth.
Eindhoven, A. Beguin.
Helmond, A. H. Martin.
's Hertogenbosch, F. L. Welsch.
Leur, L. van den Berg.
Oosterhout, Gebr. Driessen.
Rozendaal, M. D. v. Leeuwen.
Steenbergen, W. v. d. Kar.
Tilburg, C. H. Domhoff.
Waalwijk, P. Reijnen, voorheen F. v. d. Klokken.
» P. J. van Gils.

En in de andere Steden in de bekende Dépôts.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.